

УДК 378.146

Яріз Є. М.,
доцент, доцент кафедри германо-романської філології та
перекладу,
Харківський гуманітарний університет
«Народна українська академія»

Яріз Н. О.,
старший викладач,
Харківський національний університет
ім. Василя Назаровича Каразіна

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПРОВЕДЕННІ РУБІЖНОГО КОНТРОЛЮ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сучасні умови розвитку освіти в Україні характеризуються активним упровадженням дистанційних технологій навчання. Питання забезпечення якісними знаннями здобувачів освіти особливо гостро постало в умовах воєнного стану. Бойові дії на території України змусили продовжити організацію і проведення навчального процесу в режимі онлайн, який важко уявити без впровадження передових технологій в умовах глобальної цифрової трансформації суспільства.

Вивчення іноземних мов у дистанційному форматі має свої особливості, які впливають на організацію навчального процесу, методи контролю знань, умінь і навичок студентів [1].

Однією із форм контролю знань та умінь студентів є рубіжний контроль. Він розглядається як одна з ключових форм ефективної перевірки навчальних досягнень здобувачів освіти, що дозволяє оцінити рівень засвоєння матеріалу після завершення певного тематичного блоку.

Метою даного дослідження є аналіз і характеристика основних форм проведення рубіжного контролю при вивченні іноземної мови в умовах дистанційного навчання та визначення їхніх переваг, недоліків та педагогічної ефективності.

Рубіжний контроль у процесі навчання іноземних мов виконує кілька важливих функцій: діагностичну, навчальну, виховну і стимулюючу. Він проводиться з метою визначення рівня сформованості комунікативної компетенції студентів, виявлення прогалини в знаннях, а також для коригування організації навчального процесу.

На відміну від поточного контролю, який здійснюється під час кожного заняття, рубіжний контроль проводиться після завершення певного модуля або тематичного розділу програми навчання з аспектів: граматики, лексики, аудіювання, тощо. Його результати мають підсумкове значення для оцінювання рівня підготовки здобувача освіти.

Дистанційне навчання передбачає взаємодію викладача і студента з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Це потребує адаптації форм контролю до цифрового середовища, забезпечення технічної надійності, безпеки даних і прозорості оцінювання.

Наразі популярними цифровими інструментами проведення рубіжного контролю в умовах дистанційного навчання є такі онлайн-платформи як Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom, Edmodo тощо.

Застосування інтерактивних тестових систем Google Forms, Testportal, Kahoot і Quizizz забезпечують перевірку практичних мовних умінь студентів через відеозаписи, усні онлайн-співбесіди та цифрові портфоліо. Необхідно пам'ятати, що об'єктивність оцінювання знань і умінь студентів та школярів забезпечує поєднання автоматизованих і суб'єктивних методів оцінювання.

Тестування є найпоширенішою формою контролю знань у дистанційному форматі. Воно дозволяє швидко перевірити лексико-граматичні навички, розуміння тексту при читанні чи аудіюванні [2]. Онлайн-тести можуть бути автоматизованими, що мінімізує затрати часу викладача і позбавляє оцінювання від упереджувального впливу людського чинника.

Тести поділяються на закриті, з вибором однієї або кількох правильних відповідей; відкриті, з короткою письмовою відповіддю;

інтегровані, які поєднують завдання з граматики, лексики, аудіювання та читання. До беззаперечних переваг тестування відносяться: об'єктивність, зручність перевірки, економія часу. Водночас треба зазначити, що вони мають обмежені можливості для оцінювання таких видів мовленнєвої діяльності як говоріння та письмо.

Ефективність онлайн-співбесід, що проводяться за допомогою відео конференційних платформ, важко переоцінити. Під час їх проведення викладач має можливість перевірити вимову, інтонацію, граматичну правильність мовлення та вміння підтримувати діалог. Ця форма контролю максимально наближена до реальної комунікації, сприяє розвитку говоріння, але потребує стабільного інтернет-з'єднання і впевненого володіння інтернет технологіями.

При контролі письмових навичок викладач користується такими традиційними формами як написання есе, листів, рефератів, виконання перекладів та лексико-граматичних вправ в електронному вигляді. Для їх перевірки використовуються платформи Moodle або Google Classroom. Перевагою використання згаданих форм оцінювання знань та вмінь є можливість фіксації помилок з подальшим детальним їх аналізом, а також формування навичок академічного письма.

Проведення рубіжного контролю також може включати роботу над проєктом. Така форма дозволяє інтегрувати мовні, комунікативні та технічні навички. Оцінювання роботи здійснюється за критеріями змісту, мовної правильності, оформлення та креативності. Проєктна діяльність розвиває самостійність, відповідальність і вміння працювати в команді.

До сучасних форм рубіжного контролю відноситься електронне портфоліо, в якому студент збирає свої найкращі роботи, записи усних виступів, письмові завдання та сертифікати. Це дає змогу простежити динаміку розвитку його мовних компетентностей і формує мотивацію до самовдосконалення.

При проведенні рубіжного контролю викладач може використовувати спеціальні сервіси (Mentimeter, Padlet, Flipgrid), які забезпечують інтерактивність і підвищують залученість студентів. Така форма відноситься до розряду інтерактивних методів контролю. До них належать вікторини, рольові ігри, онлайн-дебати, симуляції реальних ситуацій. Слід зазначити, що такі методи поєднують контроль і навчання, перетворюючи оцінювання на цікаву діяльність.

Результати контролю потребують об'єктивного оцінювання. Об'єктивність контролю в дистанційному навчанні забезпечується чітким формулюванням завдань і критеріїв оцінювання, використанням

рубрик та шаблонів оцінювання, застосуванням системи самооцінювання, перевіркою автентичності виконання робіт.

Слід підкреслити важливу роль, яку відіграє формувальне оцінювання, основною метою якого є покращення навчання, а не фіксація оцінки.

Підводячи підсумки маємо сказати, що рубіжний контроль у процесі вивчення іноземної мови в умовах дистанційного навчання має свої особливості, але зберігає основну функцію – перевірку рівня засвоєння знань і формування компетенцій. Ефективність контролю залежить від поєднання різних форм – тестування, усних співбесід, письмових завдань, проєктів і електронних портфоліо. Викладач має гнучко використовувати цифрові інструменти, адаптувати завдання до онлайн-середовища та забезпечувати зворотний зв'язок. Таким чином, рубіжний контроль у дистанційному навчанні виступає не лише засобом перевірки, а й важливим елементом мотивації, розвитку автономності та комунікативної компетенції студентів.

Література

1. Андреев А. А. Дистанційне навчання: організація та технології. К. : Центр учбової літератури, 2021.250 с.
2. Єрмоленко І. А. Методика викладання іноземних мов у вищій школі. Львів : Світ, 2020.180 с.